

NIEUWE AFSPRAKEN VERLICHTEN WERK ONDER DE VLOER

Kruipruimten, sluitpost bij ontwerp en regelgeving. Dat maakt het werk in zo'n beperkte ruimte voor monteurs extra lastig. Een toolboxmeeting is daarom beslist niet overbodig. De nieuwe afspraken tussen de sociale partners over dit onderwerp geven daarbij houvast.

■ TEKST: MATHILDE VAN HULZEN ILLUSTRATIE: BOB LEENDERS

Op je buik over een riolering moeten kruipen om een lekkage te verhelpen, terwijl je telkens bijna je hoofd stoot. Werken in kruipruimten valt vaak niet mee. Wettelijk is er weinig geregeld. De Arbo-diensten stellen dat een kruipruimte minimaal 40 cm hoog moet zijn en goed toegankelijk. De NEN 3140 gaat uit van minimaal 60 cm vrije hoogte, doeltreffende verluchting via twee openingen en een gemakkelijke toegang. Maar hoe lang iemand achter elkaar in zo'n ruimte mag werken, hoe lang hij moet pauzeren, of er altijd een collega bij moet zijn en welke afmetingen het kruipluik moet hebben, daarover staat niets vast.

De branchebegeleidingscommissie voor het Arboconvenant heeft daarom TNO Kwaliteit van Leven onlangs

een onderzoek laten uitvoeren naar werken in kruipruimten. Op basis hiervan adviseerde TNO over de wenselijke afmetingen van kruipruimten en kruipgaten en over de verblijfsduur in deze ruimten. In de branchebegeleidingscommissie hebben de sociale partners daarna afspraken gemaakt. Zo moeten nieuwe kruipruimten minimaal 80 cm hoog worden, de obstakelvrije doorgang moet 60 cm zijn en een standaardkruipgat moet minimaal 62 bij 100 cm meten. Bij een hoogte tot 80 cm bedraagt de maximale afstand tot een kruipgat vanuit de kruipruimte 7,5 m en bij een hoogte vanaf 100 cm 18 m. Alle betrokken partijen in de bouw gaan zich hiervoor inzetten.

Haaks op de windrichting

Wie gaat werken in een kruipruimte, kan de werkzaamheden het beste voorbereiden aan de hand van een vaste checklist met een vragenboom. Hierop staan onderwerpen als de blootstellingsduur, de werk- en rusttijden. Als uitgangspunt kun je hierbij de afspraken vanuit de branchebegeleidingscommissie over pauzen nemen. Dat voorkomt acute en chronische overbelasting. Deze afspraken zijn dat je minimaal 15 minuten pauze moet nemen na 1 uur ononderbroken werken in een kruipruimte lager dan 60 cm en na 1,5 uur in een kruipruimte hoger dan 60 cm.

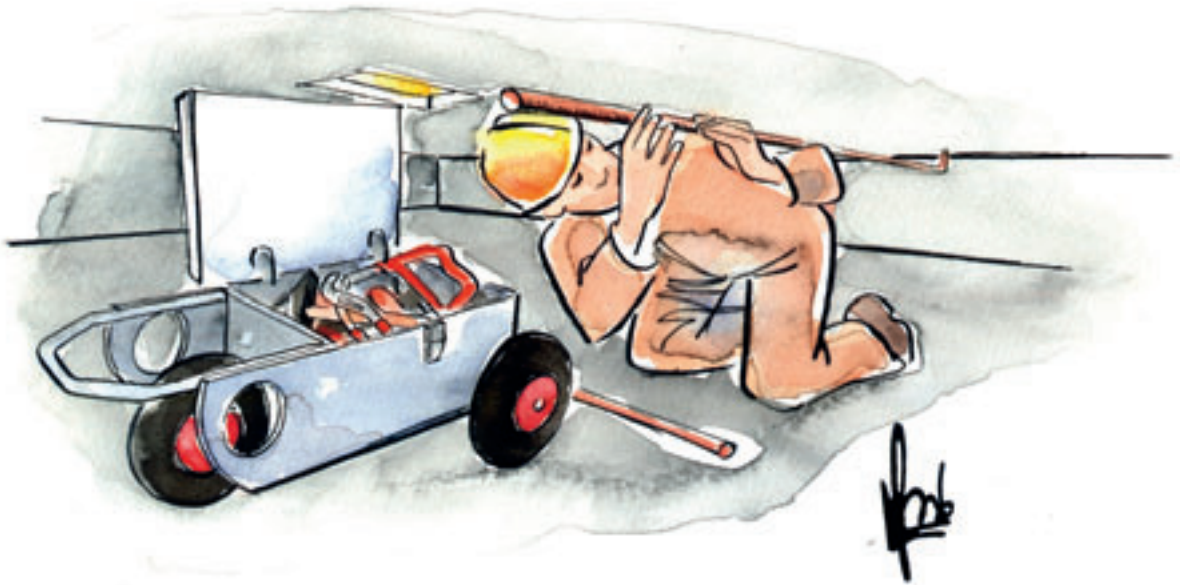
Verder komen speciale veiligheidsmaatregelen aan bod. Hoe hoog is het zuurstofgehalte in de ruimte? Hoe zit het met de concentratie mogelijk explosieve of giftige gassen? Kun je de ruimte veilig binnenkomen en verlaten? Is de ruimte afgezet, zodat geen gevaar van buiten kan komen? Wat zijn de afspraken over de communicatie? Met deze vragen kan worden bepaald of ademlucht nodig is (en of iemand met ademlucht naar binnen kan). Of speciale kleding die beschermt tegen gassen of chemicaliën nodig is, of klimgereedschap, of een reddingsgordel. Wie er als veiligheidswacht bij de opening staat en op welke manier de communicatie verloopt (vergeet niet de communicatiemiddelen van tevoren te testen). Bij de toolboxmeeting moet ook aandacht worden besteed aan het gebruik van elektrische apparatuur in een kruipruimte. Ook hierbij kunnen met een vragenboom de risico's, de toegestane apparatuur en de benodigde veiligheidsmaatregelen in kaart worden gebracht. Hetzelfde geldt voor het gebruik van lasapparatuur. Lassers moeten weten hoe ze een kruipruimte moeten ventileren en dat ze hun apparatuur haaks op de windrichting moeten zetten.

Rolmol

De toolboxmeeting kan worden afgesloten met een overzicht van een aantal handige hulpmiddelen, zoals

■ TOOLBOXMEETING

Werknemers in de installatiebranche hebben dagelijks te maken met allerlei vormen van fysieke belasting en onveilige situaties. Dat kan op den duur leiden tot ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Toolboxmeetings zijn speciaal ontwikkeld om de fysieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voorkomen. Dit is het zevende deel uit een serie van elf.

een vloermat en een speciaal gereedschapsholster dat aan een broekriem kan worden gehangen, waardoor je gereedschap direct bij de hand hebt. Of de rolmol, een kar op drie wielen, waarop een monteur zich veel makkelijker horizontaal kan verplaatsen. De rolmol biedt ook ruimte aan gereedschap, looplamp en bevestigingsmateriaal.

Het wachten is nog op een fabrikant die een spankabel- of railsysteem voor kruipruimten bedenkt, waar-

mee gereedschap en materiaal vanaf het kruipluik naar de monteur onder de vloer kan worden getransporteerd. Zo'n oplossing voor kruipruimten met verschillende compartimenten zou ideaal zijn. ◀

MEER INFORMATIE:

- www.missarbo.nl
- Arbo informatieblad nr. 5: veilig werken in besloten ruimten

■ ZAKLAMP MEE

Frans Buys geeft al tien jaar toolboxmeetings bij de Mampaey groep. Dit bedrijf levert alle mogelijke installaties voor de woning- en utiliteitsmarkt, van nieuwbouw tot onderhoud. Hij werkte ook mee aan het Arboconvenant voor de installatie- en isolatiebranche.

Jaarlijks volgen de medewerkers bij Mampaey twaalf toolboxmeetings uit een aangekochte voorraad van zo'n vijftig onderwerpen. 'We kijken naar wat voor ons bedrijf op dat moment belangrijk is, vooral voor de werknemers in de uitvoering. Wat betreft kruipruimten geven we de monteurs mee dat er altijd twee personen aanwezig moeten zijn, van wie er eentje bij het kruipluik blijft, dat er minimaal twee luiken open moeten voor ventilatie, dat ze geen 220 V-apparatuur mogen meenemen onder de vloer en dat ze de kruipruimte moeten afschermen zodat niemand erin valt. Voordat ze beginnen met het werk moeten ze de afmetingen van de kruipruimte opnemen, de afstanden tot de kruipluiken, de hoogte van de ruimte en de grondgesteldheid. Verder wil ik graag dat de monteurs een zaklantaarn meenemen, zodat ze bij een stroomstoring nog licht hebben. Bij onze nieuwjaarsreceptie hebben we daarom iedereen zo'n zaklamp gegeven.'

Monteurs van Mampaey werken ook in besloten ruimten in de petrochemie. 'Dan moet je van tevoren meten wat bijvoorbeeld het zuurstofgehalte is', zegt Buys. 'Zo'n meting raad ik ook aan als je in een kruipruimte geforceerde ventilatie nodig hebt, vanwege rioollucht bijvoorbeeld. Soms krijgen monteurs een reflecterende strip op hun overall mee, dat hebben we afgekeken van de brandweer. Toolboxes waarin kruipruimten en besloten ruimten worden genoemd zijn ook verkrijgbaar. Daar kun je al heel wat uit halen waarmee je hen kunt vertellen over hoe zij hun werk moeten uitvoeren in een kruipruimte.'

Buys hoopt dat de resultaten van het TNO-onderzoek naar kruipruimten uiteindelijk worden opgenomen in het Bouwbesluit. 'Bijvoorbeeld over het aantal uren dat een monteur in zo'n ruimte aaneengesloten mag werken, hoe lang iemand in een bepaalde houding onder de vloer mag liggen en hoe lang je moet pauzeren. In het Bouwbesluit staat daar niets over vermeld. Je kunt dus inderdaad wel zeggen dat de kruipruimte het stiefkindje van het ontwerp is. Een eerste vloer met daarin alle leidingen zou veel beter zijn. Helaas is de kruipruimte het laatste waar een Nederlandse architect aan denkt. Daar zou in de opleiding wel meer aandacht voor mogen komen.'

Hij is dan ook blij dat cv-leidingen in nieuwbouw nauwelijks meer in kruipruimten voorkomen. 'Jammer genoeg natuurlijk nog wel in oude panden. We stellen bij renovaties vaak voor om cv-leidingen onder de vloer te vervangen door leidingen in een verlaagd plafond. Dat werkt makkelijker en bovendien gaan leidingen dan langer mee.'